

24 septembrie, ora 13.00

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

SERIA ORCHESTRELOR ROMÂNEȘTI

Sala Radio

ORCHESTRA FILARMONICII MIHAIL JORA DIN BACĂU

ALAN BURIBAYEV dirijor

ȘTEFAN CAZACU violoncel

Vlad *Lumina Sunetului Centenar*

Salonen Concertul pentru violoncel și orchestră (primă audiție românească)

Pauză (15 minute)

Bartók Concertul pentru orchestră Sz. 116

Andante non troppo – Allegro vivace / Allegro scherzando / Andante non troppo / Allegretto / Presto

Ulpui Vlad (n.1945): *Lumina Sunetului Centenar*

Cuvântul autorului: „*Lumina sunetului centenar* este o comandă a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, primită în anul 2020, cu prilejul aniversării a 100 de ani de la înființarea Societății Compozitorilor Români. Scrisă în formă liberă, într-un limbaj impregnat de etos românesc, accesibil unui mare număr de auditori, lucrarea transmite un mesaj de recunoștință față de cei care au înfăptuit instituția lumină pentru creația muzicală. Expunerea sonoră reliefează cu precădere resurse cantabile, concretizate în linii melodice de amplă respirație, desfășurate într-o construcție registrativă largă, din care nu lipsesc intensificări ale tensiunii sonore. Dedicția lucrării m-a impulsionat să imprim un colorit armonios întregii arhitecturi, cu alte cuvinte, să creez o aură melodică voalată – care să plutească deasupra întregului opus, indiferent de complexitatea secțiunilor, de viteza lor –, menită să capteze interesul ascultătorilor și să le amplifice interesul pentru muzica zilelor noastre”.

Esa Pekka Salonen (n. 1958): Concert pentru violoncel și orchestră (p.a.r.)

Concertul pentru violoncel și orchestră scris de compozitorul finlandez Esa Pekka Salonen a fost definitivat în 2017 și dedicat violoncelistului Yo Yo Ma, care a și realizat în același an prima audiție. Lucrarea este alcătuită tradițional din trei părți. Părțile a II-a și a III-a conțin elemente dintr-o lucrare pentru violoncel solo, scrisă în 2010, *knock, breathe, shine*. Prima mișcare poartă titlul *Chaos to line* și pare un tablou cosmic care se încheagă datorită norilor și apariției unei comete. Violoncelul solist (cometa) evoluează pe o traiectorie definită, în timp ce instrumentele orchestrei, cu texturi dense sau mai rarefiate, sunt asimilate prafului cosmic și norilor ce o însoțesc. Partea a II-a vine în continuare, este mai simplă dar cu texturi mai complexe și are o formă de tip A-B-A. Începe cu un „nor” care evoluează în oglindă. Partea mediană aduce în atenție un duet jucăuș între violoncel și flaut alto. Partea a III-a începe cu un solo meditativ de violoncel care are loc însoțit încă de sonoritățile „norului” din mișcarea anterioară, și care se definește mai clar printr-o serie de *accelerandi*. O formulă ritmică, ostinato, se dezvoltă la percuție. Astfel este creată o atmosferă de dans total ruptă de „norii” (texturile) anterioare. Episoadele donquihote-ști ale violoncelului conduc spre o Coda alcătuită dintr-un material anterior, acum esențializat. Întreaga lucrare a fost asemănată unui „string spre un cosmos imaginar cu comete care se întrec într-un haos stilizat al Universului”.

John von Rhein

Program

Béla Bartók (1881-1945): Concertul pentru orchestră BB 123 /Sz.116

Concertul pentru Orchestră BB 123 a fost scris în 1943 și revizuit în 1945, an în care marele compozitor a părăsit viața. Opusul reprezintă una dintre cele mai cunoscute, cântate și de succes lucrări ale lui Bartók și se numește *concert* pentru că, spre deosebire de simfonie, diferitele compartimente ale orchestrei sunt tratate într-o manieră solistică și virtuoză. Aparatul orchestral este unul de mari dimensiuni, cu percuție extinsă și două harpe, iar structural este alcătuită din cinci părți: *Introduzione*, *Presentando le coppie*, *Elegia*, *Intermezzo interrotto* (Intermezzo întrerupt), *Finale*. Prima parte este o mișcare lentă cu caracter de nocturnă, care se dezvoltă într-un *allegro*, cu numeroase pasaje tratate fugato și are o formă de sonată. A doua temă principală, enunțată de oboi seamănă cu o melodie populară datorită unei scheme ritmice care-i imprimă un caracter aleatoriu. Mișcarea secundă este numită *Prezentarea perechilor*, sau mai bine *Joc de perechi*, alcătuită la rândul ei din cinci secțiuni, fiecare cu temă separată. Secțiunea mediană aduce un coral la instrumentele de alamă. Părțile sunt individualizate prin mici interludii. Totul sugerează un ritual de nuntă. Partea a treia este din nou o mișcare lentă, un fel de Nocturnă care se dezvoltă pe baza a trei teme, derivate mai ales din materialul primei mișcări. Muzică este misterioasă, funebră și crispată, punctată de alămurile agresive. Partea a patra aduce în prim plan o melodie fluentă, care își schimbă măsura permanent, amestecată cu aluzii la aria *Să mergem la Maxim* din *Văduva veselă* de Léhar. Tema este întreruptă de glissandi la instrumentele de suflat și la timpani. Schema este de această dată mai clară: ABA— intrerupere —BA. Acordurile alămurilor latră, lemnele hohotesc, tromboanele sforăie și orchestra încheie „jucăuș”. Finalul are o structură de sonată și are aspectul unui moto perpetuo, tema principală fiind tratată într-un fugato scânteietor, urmată de tronsoane cu sonorități folclorice (maghiare).

Corina Bura

Orchestra

De la înființarea sa, consfințită în 16 octombrie 1956, **Orchestra Filarmonicii Mihail Jora din Bacău** a realizat un continuu crescendo, grație activității muzicale desfășurate la început sub îndrumarea dirijorilor Eugen Pricope, Igor Ciornei, Ovidiu Bălan, dar și a calității profesionale a membrilor orchestrei. Astăzi, orchestra reunește un grup de aproximativ 75 de muzicieni talentați. Majoritatea instrumentiștilor fac parte din diferite formații camerale cum ar fi orchestra de camera Tescana, cvartetul de fagoti Fagotissimo, Cvartetul Consonante

Duo Capriccio și Trio Ateneu. Repertoriul permanent al orchestrei cuprinde lucrări simfonice, vocal-simfonice și camerale din diferite perioade de creație și stiluri muzicale: Baroc, Clasic, Romantic, Contemporan. Pe lângă concertele săptămânale din cadrul stagiunii, Orchestra organizează diferite festivaluri internaționale precum: „Enescu, Orfeul Moldav”, Zilele Muzicii Contemporane, Atelierul Tinerilor Compozitori, Cursurile Internationale de dirijat și altele.

O constantă a activității instituției din ultimii 20 de ani o constituie participarea la numeroase concursuri internaționale pentru a acompania semifinaliștii și finaliștii selecționați de juriu la pian, vioară, canto și instrumente de suflat (Italia – Citta di Cantu, Valsesia Musica, Barletta, A.M.A. Calabria, Racconigi, Brescia, Franța – Floraisons Musicales, Aix-en-Provence, Spania- Madrid, SUA – Altamura Music Festival on the Greene).

Datorită valorii sale artistice, Orchestra a fost invitată să colaboreze cu diferite case de discuri din Europa: Electrecord (Romania), Edi Pan, Musica Insieme, Exess (Italia), Cadenza Music Production (Germania). De la înființare, a susținut peste 2000 de concerte în Italia, Franța, Germania, Spania, Gibraltar, SUA, Grecia, Malta, Olanda, Austria, Elveția, Portugalia, USFR, Ucraina, Macedonia, Moldova, Coreea, China. A participat la festivalul „Altamura Music Festival On The Greene” și la a XX-a aniversare a festivalului L. v. Beethoven (Long Island , SUA – 2001).

Director onorific și dirijor, maestrul Ovidiu Balan aparține generației șefilor de orchestră consacrați și recunoscuți în întreaga lume. A studiat la București cu Maestrul Iosif Conta și s-a perfecționat în Olanda, Franța, SUA cu: Jean Fournet, Marius Constant, Fernand Quatrocchi, Eugene Ormandi, Zubin Mehta, Seiji Ozawa, Georg Solti, Pierre Boulez, Lorin Maazel. De-a lungul timpului, a dirijat orchestre importante în SUA, Cuba, Italia, Germania, Franța, Olanda, Bulgaria, Iugoslavia, Rusia, Portugalia, Polonia, Ungaria. Maestrul Ovidiu Balan a primit premiul „A.T.M” pentru interpretarea Simfoniei a IX-a de L.v. Beethoven, premiul criticilor de artă pentru interpretarea muzicii contemporane românești și premiul ziariștilor din Bacău.

Pentru activitatea sa artistică, a fost decorat cu Meritul Cultural (1982), Master of Arts (1994) în Republica Moldova, Cetățean de Onoare al orașului și județului Bacău, Puncetto d'Oro al orașului Varallo – Italia.

Dirijor

Alan Buribayev este dirijor-șef al Operei Astana din Kazahstan. În 2016 și-a încheiat mandatul de dirijor-șef al Orchestrei RTE, iar printre funcțiile anterioare se numără cea de dirijor-șef al Orchestrei Simfonice din Norrköping (2006-2011), dirijor-șef al Orchestrei Brabants din Olanda din (2007-2012) și dirijor principal invitat al Orchestrei Simfonice Japan Century din Osaka (2014-2018).

Apreciat pentru intensitatea și spontaneitatea sa, precum și precizia și măiestria sa muzicală, Alan Buribayev este invitat cu regularitate pentru a dirija orchestre de renume. Printre cele mai importante proiecte recente și viitoare se numără proiectele cu Filarmonica din Helsinki, Opera Națională Finlandeză, Orchestra Simfonică din Sankt Petersburg, Orchestra Filarmonicii Regale, Filarmonica din Auckland, Orchestra Simfonică din Stavanger și Orchestra Simfonică din St. Gallen.

Alan Buribayev s-a născut în 1979 într-o familie de muzicieni; tatăl său este violoncelist și dirijor, iar mama sa este pianistă. A absolvit cu onoruri la Conservatorul de Stat din Kazahstan, atât ca violonist, cât și ca dirijor. A continuat studiile de dirijat la Universitatea de Muzică din Viena. Victoria sa la Concursul de dirijat Lovro von Matačić din Zagreb l-a adus în atenția internațională. În 2001, a ajuns în finala Concursului de dirijat Malko de la Copenhaga, în cadrul căruia i s-a recunoscut „talentul și promisiunea remarcabile”. De asemenea, în 2001 a obținut Premiul I la Concursul Antonio Pedrotti.

Solist

Recent laureat în Germania și România, tânărul violoncelist **Ștefan Cazacu** și-a adăugat în palmaresul său două distincții internaționale: premiul I la International Danube Festival – Donaufest (Ulm, Germania - 2022) și premiul al III-lea la Concursul Internațional George Enescu (București, România - ediția 2020-2021). Ștefan Cazacu se bucură de o carte de vizită ce constituie baza unei cariere de succes. A primit de timpuriu o educație complexă într-o celebră familie de muzicieni, a urmat studii muzicale universitare la București și la Viena, a obținut premii în diverse competiții naționale și internaționale și a fost apreciat – în ipostază solistică sau ca membru al Orchestrei

©Ioana Chirita

Române de Tineret – în Olanda, Germania, Austria, Spania, Portugalia, Franța, Elveția, Italia, Ungaria, Slovacia, Cehia, Norvegia, Luxemburg, Belgia, Bulgaria, Macedonia de Nord, Serbia, Republica Moldova, Turcia, Israel, Emiratele Arabe Unite, Vietnam, China, Statele Unite ale Americii.

În recitaluri sau concerte, Ștefan Cazacu a fost apreciat pe scene europene importante, precum Musikverein și Konzerthaus – Viena, sala Filarmonicii din Paris, Konzerthaus și sala Filarmonicii din Berlin, Elbphilharmonie Hamburg, l'Auditorium Parco della Musica - Roma, sălile filarmonicilor din Skopje, Sofia, Belgrad. De asemenea, a cântat pe scenele din România la Ateneul Român, Sala Radio, Sala Palatului, Opera Națională București și în sălile filarmonicilor din țară. A participat la evenimente ca Festivalul Mahler de la Toblach – Italia, Festivalul Orchestrelor de Tineret de la Milano, Festivalul de la Ravello, Festivalul Young Euro Classic – Germania.

De-a lungul timpului, a colaborat ca solist cu toate orchestrele simfonice din România – inclusiv cu Filarmonica George Enescu, Orchestra Națională Radio și Orchestra de Cameră Radio – dar și cu Filarmonica din Chișinău (Republica Moldova) sau cu Orchestra de Tineret din Alicante (Alicante Youth Orchestra) – Spania. Printre dirijorii cu care a colaborat se numără Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Cristian Măcelaru, Camil Marinescu, Theo Wolters.

Talentul său a fost răsplătit prin numeroase distincții obținute, printre care premiul I la Concursul Internațional de la Liezen – Austria (2008), premiul al II-lea la Concursul Antonio Janigro – Croația (2008), Marele Premiu la selecția națională pentru Concursul Eurovision Young Musicians – București (2010) ș.a. Născut în anul 1994, Ștefan Cazacu și-a început la doar 6 ani formarea muzicală, alături de tatăl său, cunoscutul violoncelist Marin Cazacu. A urmat studiile de licență și de master la Universitatea Națională de Muzică București, la clasa unui alt important violoncelist român: Răzvan Suma. Grație bursei Erasmus oferite de Uniunea Europeană, și-a completat studiile de master la Universitatea de Muzică din Viena. Ștefan Cazacu a participat la cursuri de perfecționare susținute de apreciați violonceliști pe scena muzicală internațională, ca Reinhard Latzko, Wolfgang Boettcher și Frans Helmerson.

Pe lângă activitatea sa solistică, în ultimii ani Ștefan Cazacu a ales să se dedice în paralel și pedagogiei, dăruind mai departe din experiența sa, pentru a contribui la formarea tinerilor muzicieni. Astfel, Ștefan Cazacu predă (din 2020) la Universitatea Națională de Muzică București și la Colegiul Național de Arte Dinu Lipatti și a susținut o serie de masterclass-uri.

De asemenea, Ștefan Cazacu colaborează constant – începând din anul 2011 – cu ansamblul Violoncelissimo, creat de tatăl său, Marin Cazacu, în anul 1992. Ansamblul presupune o formulă flexibilă – cuprinde între 4 și 100 de violoncele – în funcție de eveniment. Alături de Violoncelissimo, Ștefan Cazacu a cântat în străinătate, la Bruxelles sau Washington DC, dar și în țară, la București, Iași, Timișoara. Povestea sa în lumea muzicii se scrie având ca partener de drum un violoncel de colecție, pe care Ștefan are privilegiul de a cânta de la vârsta de 15 ani. Instrumentul său a fost creat în urmă cu peste 100 de ani, în 1917, la Torino (Italia), de către lutierul Georg Ullman.